

عنوان مقاله:

دگرریختی و جنبایی پهنه های گسلی قم، البرز و کوشک نصرت در محدوده شمال قم

محل انتشار:

فصلنامه علوم و مهندسی زلزله، دوره 8، شماره 4 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

هادی طبسی - استادیار، گروه زمین شناسی، دانشکده فنی مهندسی و علوم پایه، واحد دماوند، دانشگاه آزاد اسلامی، دماوند، ایران

سمیه بهالدینی - دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه زمین شناسی، دانشکده فنی مهندسی و علوم پایه، واحد آشتیان، دانشگاه آزاد اسلامی، آشتیان، ایران

خلاصه مقاله:

حوزه درون قاره ای شمال قم در ایران مرکزی جای گرفته است. راستای عمومی گسلهای مهم این پهنه شامل گسل قم، البرز و کوشک نصرت، شمال باختر- جنوب خاور بوده و همگی با درازای بیش از ۵۰ کیلومتر تحت تاثیر همگرایی صفحه عربی- اوراسیا، در لرزه خیزی و دگرشکلی گستره قم نقش مهمی داشته اند. یکی از روش های ارزیابی زمین ساختی، بهره گیری از شاخص های زمین ریخت سنجی است. در این میان، با توجه به ویژگیهای سنگ شناختی و نحوه قرارگیری و پراکندگی حوضه ها، شاخص های نسبت عرض به ارتفاع دره، هیپسومتری و گرادیان طولی رودخانه برای ارزیابی انتخاب شده و نتایج تحلیل شده اند. این داده ها، در کنار داده های هندسه گسلها و جهت یابی تنش توانسته برخی ویژگی های زمین ساختی گستره را روشن کند. مطالعات زمین ریخت سنجی، گستره های اطراف گسل ساوه و گسل کوشک نصرت در بخش شمال ساوه و هم چنین مناطقی از جنوب شهر قم را دارای توان بالاآمدگی نشان می دهد. سایر پهنه ها بالاآمدگی قابل توجهی ندارند. پایین بودن جنبائی قائم در برآوردهای زمین ریخت سنجی دلالت بر نبود جنبائی نیست بلکه می تواند کارکرد همزمان مولفه های فشاری و برشی یا همان دگرشکلی خاص ایران مرکزی را نشان دهد. این نوع حرکت با دانستن جهت یابی تنش به سادگی قابل تفسیر خواهد بود. دگرشکلی برشی- فشاری گستره قم، ناشی از حرکت رو به شمال خاوری ورقه عربی و محدود شدگی ناشی از پوسته سخت خزر است. حرکت های راستالغز همزمان با جابجائی معکوس در طول گسلها باعث شکل گیری چین خوردگی هائی نیز شده است. بدون شک، گستره ی قم محدوده ای است که از نظر مطالعات زمین شناسی لرزه ای مورد توجه محققین با دیدگاه های مطالعاتی متفاوت بوده که مقایسه نتایج این پژوهش ها به کشف مجهولات جنبائی گستره کمک کرده است.

کلمات کلیدی:

قم، گسلهای قم، البرز و کوشک نصرت، جنبایی، دگرریختی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1422509>

